

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN DAVRANIŞ
SORUNLARI VE MÜDAHALE
YÖNTEMLERİ

28/01/2021

ailevecalisma

www.ailevecalisma.gov.tr

ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN DAVRANIŞ SORUNLARI VE MÜDAHALE YÖNTEMLERİ

- ❖ Çocuklarda Görülen Davranış ve Uyum Problemleri
- ❖ Davranış Sorunlarına Müdahale
- ❖ Çocuklara Olumlu Davranış Kazandırma
- ❖ Sosyal Beceri Kazandırma
- ❖ Ergenlik Dönemi Sorunları ile Baş Etme
- ❖ Krize Müdahale Becerileri

ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN DAVRANIŞ VE UYUM PROBLEMLERİ

Enüresis(Altını ıslatmak): yalnız gece altını ıslatma, yalnız gündüz altını ıslatma, hem gece hem gündüz altını ıslatma, ara sıra altını ıslatma.

Biyolojik veya psikolojik sebepler

Tıbbi tedavi ve psikososyal destek

Enkoprasis (Dışkı Kaçırma): istemli veya istemsiz olarak kakasını uygun olmayan yerlere bırakması.

En az 4 yaşında veya eşdeğer bir gelişim düzeyinde olması gerekir

Biyolojik veya psikolojik sebepler

Tıbbi tedavi ve psikososyal destek

Yalan Söyleme Davranışı: başkasını bilerek aldatmak için söylenen geçiştirmeli sözler.

En az 5 yaşında olması gerekir

İlgi ve uyaran eksikliği, birini çok özlemesi, ceza alma korkusu, kaygı

Küfür Davranışı: birine zarar vermeyi amaçlayan yansıtıcı konuşma, müstehcen içerikli küfürler ve kişiliğe yönelik küfürler

Örnek oluşturma yöntemi, önemsememek, dilsizlik oyunu, kötü sözcüklerin yıpratılması, yönlendirmek

ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN DAVRANIŞ VE UYUM PROBLEMLERİ

İzinsiz alma davranışı: 7-8 yaşına kadar izinsiz alma davranışı, çocuklarda henüz mülkiyet kavramı oluşmadığından çalma davranışı olarak kabul edilmez.

Değersizlik, sevgisizlik, ilgisizlik, kıskançlık, çocuğa yönelik yanlış tutumlar
Bir yardım çağrısıdır.

Tırnak Yeme: tırnağı ya da tırnak etini diş ile koparma ve kemirme

Genellikle 3-4 yaşlarında görülmeye başlar

Üzüntü, sıkıntı, kaygı, öfke, yetersiz ilgi ve sevgi, çocuğa yönelik yanlış tutumlar

Parmak Emme: Yenidoğan bebeklerde sıkça görülen parmak emme davranışı 1 yaşına kadar normal kabul edilir.

Çene ve diş yapısının bozulmasına ve parmak derisinin zarar görmesine sebep olur

Mutsuzluk, huzursuzluk, üzüntü

Rahatlatıcı etkinlikler

Tikler: belirli kas gruplarında oluşan istem dışı hareketlerdir.

Genetik yatkınlık, stres, ilgi ve sevgi eksikliği, kaygı, güven eksikliği, yetersiz biyolojik gelişme

4 yaşına kadar görmezden gelinmeli, olumlu benlik algısı ve güven duygusu desteklenmeli ve asla şaka yapılmamalıdır.

ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN DAVRANIŞ VE UYUM PROBLEMLERİ

Okul korkusu: okula gitmek istememe, okul reddi veya okul fobisi

Yetersiz ilgi, okula yönelik olumsuz algı, akran zorbalığı, öğretmen tutum ve davranışları

Olumlu hikayeler, birlikte okul alışverişi, öğretmeni ile işbirliği

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite: dikkatsizlik, hiperaktivite ve dürtüsellik

Çocuk psikiyatristine götürülmeli

Kekemelik: ses, hece ve sözcüklerin tekrarı, uzatılması veya konuşmanın akışını kesen duraklamalar

Genellikle 12 yaşından önce ve çoğunlukla 2-7 yaşları arasında başlar

Dil ve konuşma bozuklukları uzmanı, kulak burun boğaz uzmanı ve psikolojik danışmandan yardım alınmalıdır

Konuşamamak (Seçici Mutizm): belirli sosyal durumlarda asla konuşmama

Genellikle 3-5 yaşlarında ve ev ev kurum dışı ortamlarda görülür

Çok fazla gündemde tutmadan kabul edici olmak gerekir.

ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN DAVRANIŞ VE UYUM PROBLEMLERİ

İnatçılık: belli bir neden olmadan çocuğun davranışında ısrar etmesi

3-6 yaş arasında sıklıkla görülür.

Çatışmaya girmemek, baskıcı tutumdan kaçınmak ve tutarlı olmak yardımcı olacaktır

Çocuklarda Görülen Yoğun Kaygı Hali (Anksiyete): yaygın anksiyete bozukluğu, panik bozukluğu, sosyal fobi, özgül fobi, obsesif kompulsif bozukluk, travma sonrası stres bozukluğu

Çarpıntı, hızlı kalp atışı, titreme, terleme, karın ağrısı, sinirlilik, huzursuzluk, uykusuzluk, utangaçlık

Çocuk sürekli izlenmeli, kabul edici olmalı ve danışanı ile birlikte yol almalı

Maddi Doyumsuzluk ve Tatminsizlik: ağırlıklı olarak bakım verenin yanlış tutumlarına bağlıdır.

Doyum noktasını harekete geçirmekten kaçınmak gerekir

Sınırlar net bir biçimde çizilmelidir

Yoğun Terk Edilme ve Cezalandırma Algısı: ebeveyni tarafından terk edilen çocuk bunu bir cezalandırma olarak algılar

Sosyal ilişkilerine zarar verir

Sevgi ve güven dolu bir ortam oluşturularak, oyun ve sanatın iyileştirici gücünden faydalanılabilir

ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN DAVRANIŞ VE UYUM PROBLEMLERİ

İçe Kapanma ve Yoğun Yalnızlık Yaşama: Sebebi iyi anlaşılmalı, gelişim döneminin özellikleri dikkate alınmalıdır.

Sorumluluk vermek, takım oyunları, sevgi dolu geri bildirimler,

Süreklilik arz ettiğinde uzman desteği alınmalı

Özgüven Eksikliği: kendisini akranları ile kıyaslama, yetersiz görme, ifade sorunları

Onaylanmama, yetersiz ilgi görme,

Yaşına ve gelişimine uygun beklentiler ve sorumluluklar

Değersizlik ve Umutsuzluk Duygusu: karamsar ruh halinin göstergesidir.

Hayır diyememe, başkalarına ve farklı nesnelere bağımlılık geliştirme

Geleceğe yönelik planlar ve umut düzeyini artırmak için kısa vadeli planlar

Aşırı Aile Özlemi: ailesine ve yakınlarına yönelik suçlama yapılmamalıdır

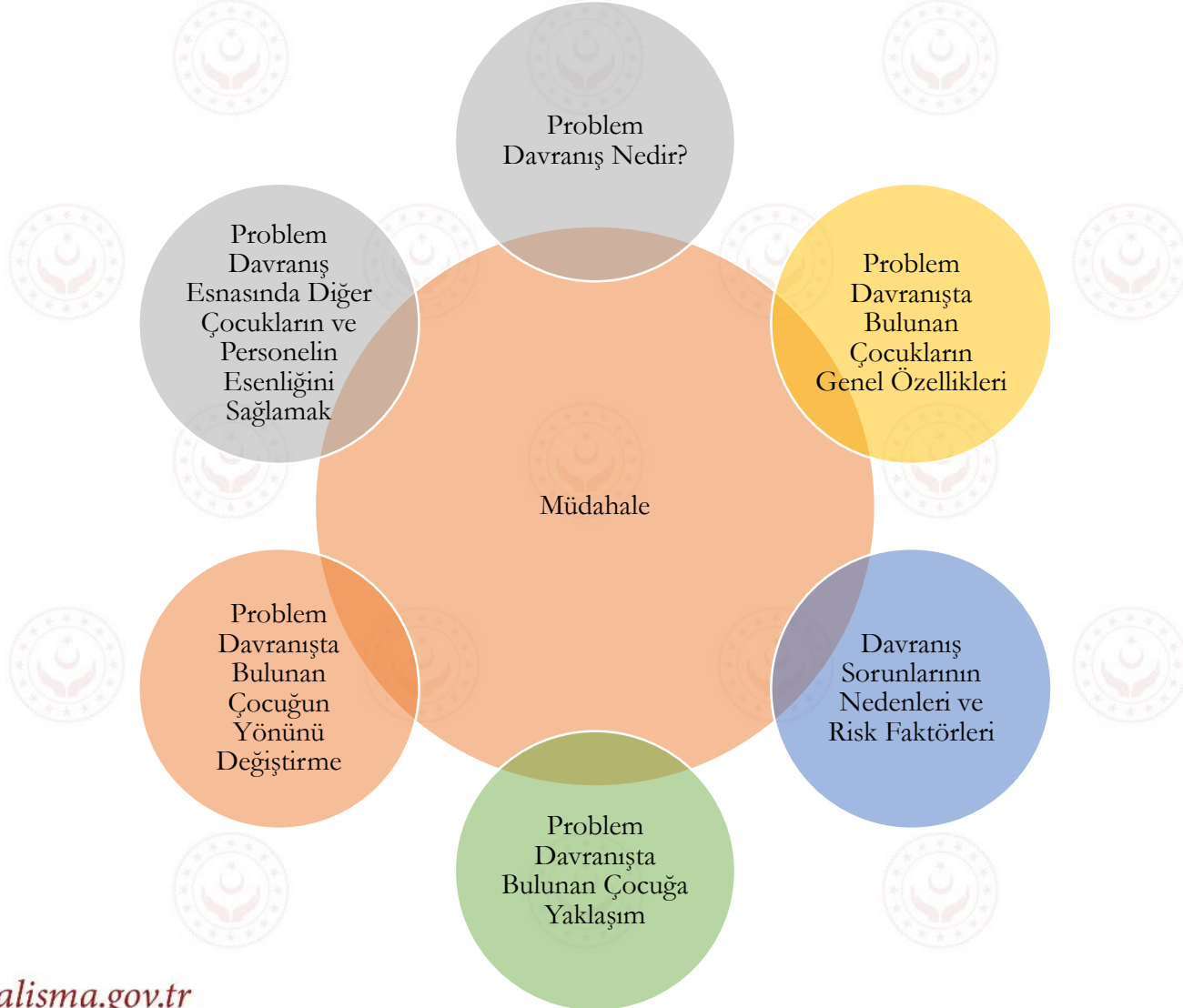
Aile ortamını sağlayan birlik, beraberlik, aynı sofrada yemek yeme, duygu paylaşımı destek olur

Aidiyet Duygusu Eksikliği: aidiyet duygusu çocuklarda 4 yaşından sonra başlar.

Aidiyet önce ailede, sonra sosyal çevrede olur

DAVRANIŞ SORUNLARINA MÜDAHALE

DAVRANIŞ SORUNLARININ ALTINDA YATAN RİSK FAKTÖRLERİ

Aile Yaşamı

Cinsiyet

Gebelik ve Doğum Süreci

Mizaç

Öğrenme Güçlükleri

Zihinsel Engellilik

PROBLEM DAVRANIŞTA BULUNAN ÇOCUĞA YAKLAŞIM

Ekran Karşısında Fazla Zaman Geçiren Çocuğa Yaklaşım

Beslenme ile İlgili Sorunlarda Çocuğa Yaklaşım

Saygısız Davranışta Bulunan Çocuğa Yaklaşım

Sızlanma Davranışında Bulunan Çocuğa Yaklaşım

Dürtüsel Davranışlarda Bulunan Çocuğa Yaklaşım

Uykuyla İlgili Davranış Sorunları Gösteren Çocuğa Yaklaşım

Saldırgan/Agresif Davranışlarda Bulunan Çocuğa Yaklaşım

Öfke Nöbetleri Geçiren Çocuğa Yaklaşım

PROBLEM DAVRANIŞTA BULUNAN ÇOCUĞUN YÖNÜNÜ DEĞİŞTİRME

Problem ne,
somut
göstergeleri
neler?

Bu problem
aslında
kimin
problemi?

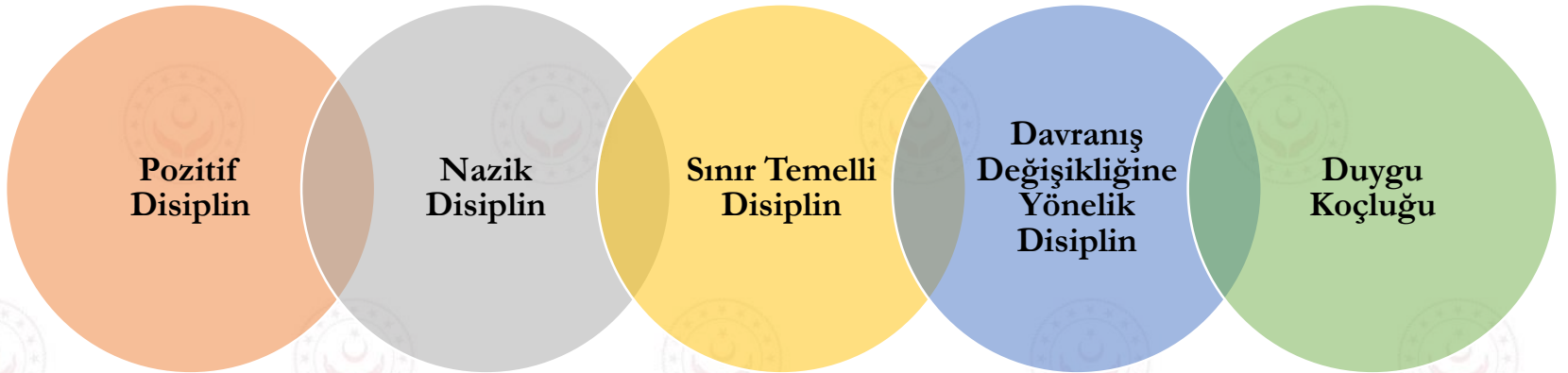
Bu problem
en çok kimi
etkiliyor?

Problem
gerçekten
çocukla mı
yoksa
başkasıyla
mı ilgili?

ÇOCUKLARA OLUMLU DAVRANIS KAZANDIRMA

SOSYAL BECERİ KAZANDIRMA

Sosyal beceri eksikliğinin nedenleri

Bakım verenin sosyal beceri düzeyi

Çocuğun özel bir engelinin olup olmaması

Çocuğun okul öncesi eğitim alıp almaması

Çocuğun kitle iletişim araçlarına ulaşabilme şekli ve sıklığı

Çocuğun yaşamış olduğu geçmiş yaşantı deneyimleri

Çocuğun sosyal beceri davranışının yeterince pekiştirilmemesi ve geri bildirim verilmemesi

ERGENLİK DÖNEMİ SORUNLARI İLE BAŞ ETME

Risk Faktörleri		Koruyucu Faktörler		
Kişilik Sistemi	Algılanan Çevre Sistemi	Kişilik Sistemi	Algılanan Çevre Sistemi	Davranış Sistemi
Depresif duygu durumuna yatkınlık Yabancılaşma duygusu Günlük yaşamda algılanan stres Okulu bırakma düşüncesi Agresyon Kendine zarar verme eğilimi Risk alma eğilimi Alkol kullanma	Problem davranışlarla ilgili rol modelleri Maddelere ulaşılabilirlik Çetelere ulaşılabilirlik Yaşanılan çevrenin özellikleri Arkadaş baskısı	Sağlığa verilen değer Başarıya verilen değer Gelecek beklentisi Başarı beklentisi Olumlu benlik algısı Okula yönelik pozitif tutumlar	Problem davranışların yakın çevre tarafından onaylanmaması Davranışlar ile ilgili olumlu yetişkin ve arkadaş modelleri Yakın çevreden algılanan sosyal destek Yakın çevrenin kontrol düzeyi Yakın çevrenin başarıya verdiği önem/değer Bakım veren yetişkinler ve arkadaşlar arasındaki uyum Olumlu arkadaş etkisi Aile ilişkileri memnuniyeti	Algılanan akademik başarı Sosyal aktivitelere katılma

KRİZE MÜDAHALE BECERİLERİ

ARZ EDERİM

www.ailevecalisma.gov.tr | ailevecalisma